

Harta regiunii noastre, cu nominalizarea unor vechi unități teritorial-administrative / Régiók térképe, történelmi közigazgatás egységek bejelölésével

Prescurtările utilizate pentru principalele orașe și țârguri istorice, cu numele actual (alte denumiri vechi) / A feltüntetett történelmi városok és jelentősebb mezővárosok, vásárhelyek nevének rövidítése, a jelenlegi névhasználattal (más régi megnevezéssel): A – Adjuc (Egyedhalom), AI – Alba Iulia/Gyulafehérvár (Bálgard, Karlsburg), BC – Bacău/Bákó, BL – Blaj/Balázsfalva, CS – Miercurea Ciuc/Csíkszereda, D – Dumbrăveni/Erzsébetváros (Ebesfalva), DM – Târnăveni/Dicsőszentmárton, FV – Unirea/Felvinc, G – Gheorgheni/Gyergyószentmiklós, KV – Târgu-Secuiesc/Kézdivásárhely, MV – Târgu Mureş/Marosvásárhely, NE – Aiud/Nagyenyec (Strassburg), PN – Piatra Neamţ (Karácsonykő), R – Reghin/Szászrégen (Reen), RO – Roman/(Románvásár), SG – Sfântu Gheorghe/Sepsiszentgyörgy, SK – Cristuru Secuiesc/Székelykeresztúr, SV – Sighişoara/Segesvár/Schässburg, T – Turda/Torda, TT – Târgu Trotuş (Tatrosvásár), U – Odorheiu Secuiesc/Székelyudvarhely

RÉGÉSZET, TÖRTÉNELEM – ARHEOLOGIE, ISTORIE

ACTA 1999

I N M E M O R I A M

LÁSZLÓ Gyula

(1910–1998)

LÁSZLÓ Gyula most már örökre hazafelé tart, Szent László városából övéi, a herceg népe közé. Több volt, mint tudós és művész, és mert több volt, akkor sem írhatnánk a művéről méltó ismertetést, ha ez a mi feladatunk volna. Megfogalmazta ő maga: „kisfiú koromban az volt az »életcélom«, hogy megírom a székelyek és a magyarok őstörténetét. Azután megfeledkeztem erről a gyermeki fogadalomról, s most, életem végén vettem észre, hogy egész életemben voltaképpen csak ezt kutattam.” A rajzot, amely vonásait hivatott megörökíteni, azzal kötelességünk kiegészíteni, amiről kevésbé tudhat életrajzíró.

1945–47 között cselekvő részese volt annak a küzdelemnek, amely intézményeink átmentését célozta. 1945 késő nyarán ő öntötte világos formába Sepsiszentgyörgyön a már ROSKA Márton által is közelített sejtést, amely térségünk tudományos kutatásának ma is központi kérdése: „A Székelyföld helyzete Euráziában, mivel a szorosok révén egy állandó átjáró metszési pontjában fekszik, általános euráziai kérdést rejt magában. Ezt mutatják a leletek (összefüggése). Közép-európai viszonylatban a jelentőségét tekintve [ez] a Székelyföldet mintegy kiszakítja Erdély testéből. Az erősi, valamint oltszemi telepekben rejlik Európá(nak) egy őstörténelmi kérdésének a megoldása. A leletek gyűjtőhelye a Székely Nemzeti Múzeum; feléje irányul a tudományos világ érdeklődése, amelynek eleget kell tennünk.” A romániai magyar tudomány mozgásterének beszűkülésével a tartalmas kapcsolat lehetősége is csökkent, de 1948. február 29-én még vendégül láthattuk „A régi magyar családi élet” előadás megtartására, ezt március 2-án Csíkszeredában is megismételte, szintén a SzNM javára. 1949. február 25-én hasonló céllal, „Az őskori magyar társadalom és ősköltészetünk” címmel ismét a Múzeumban tartott ismeretterjesztő előadást. Ismeretes, hogy még ennek az évnek a során, nem önként, az utolsó magyar állampolgárságú kolozsvári egyetemi tanárok között távozott Erdélyből. 1998-ban, utolsó útján, a BARABÁS Miklós-kiállítást megnyitani, az újra igazi nevét viselő Székely Nemzeti Múzeumba tartott, amelyre íratlan végrendekezésében régészeti könyvtárát is hagyta. Saját halottunknak tekintjük.

Nyugodjon békében!

Gyula LÁSZLÓ

(1910–1998)

A fost mai mult decât savant și artist, personalitatea sa a marcat generații întregi. Nu este de datoria noastră să-i prezentăm opera. Îi vom completa biografia numai cu puținele date, care altfel ar rămâne poate necunoscute. Participant activ la încercarea de salvare a sistemului nostru instituțional, părăsește catedra sa de la Cluj și odată cu aceasta, Transilvania, pe nevrute, abia în 1949. În 1948 și în 1949 încă ține prelegeri la Sf. Gheorghe și la M.-Ciuc, la invitația și în favoarea Muzeului Național Secuiesc. Moare în 1998, la Oradea în drum spre Sf. Gheorghe unde era așteptat în Muzeu să deschidă expoziția memorială Miklós BARABÁS. Ne-a lăsat moștenire incomparabil mai mult decât biblioteca sa de arheologie. A fost și a rămas al nostru. Odihnească-se în pace!

Gyula LÁSZLÓ

(1910–1998)

He was more than a scholar and an artist, his personality marked entire generations. It is not our duty to present his work. We are going to round up his biography only with the few data that otherwise might remain unknown. He was an active participant at the trial to save our institutional system, then left his job as a teacher in Kolozsvár, and moved from Transylvania, beyond his intention, only in 1949. In 1948–49 he still held lectures at Sepsiszentgyörgy and Csíkszereda, at the invitation and favour of the Székely National Museum. In 1998, he passes away at Nagyvárad, on the way to Sepsiszentgyörgy, where he was expected to speak at the opening of the Miklós BARABÁS memorial exhibition. His heritage he left us over is far more than his archaeological library. He was and remained one of ours. May he rest in peace!